

El mercat de l'oli d'oliva 2022-2024

Analitzar amb el model d'oferta i demanda la crisi de l'oli d'oliva, dibuixar els desplaçaments de les corbes i justificar el nou equilibri amb dades reals de collita i preu.

DURADA

55 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

parelles

UNITAT 4

Microeconomia I: oferta, demanda i mercat

MATERIALS

- Fitxa amb la taula de dades de collita i preu en origen (campanyes 2020/21 a 2023/24)
- Full quadriculat o plantilla DIN A4 amb eixos preu-quantitat preparats
- Regla i llapis de dos colors (un per a la corba inicial, un altre per a la desplaçada)
- Calculadora simple (el mòbil servix)

ENCAIX CURRICULAR · Sabers B.1 · Comp. específiques CE3 · Comp. clau STEM, CPSAA, CD

Plantejament

Entre 2022 i 2024 l'oli d'oliva verge extra va passar de costar uns 3,30 €/kg en origen a superar els 9 €/kg, multiplicant-se quasi per tres en 18 mesos. És el cas de manual perfecte per entendre com un shock d'oferta desplaça l'equilibri de mercat. L'activitat demana aplicar el model d'oferta i demanda vist a la unitat a dades reals del Ministeri d'Agricultura i deduir gràficament la direcció del canvi, justificant el resultat amb vocabulari econòmic precís.

Dades de partida

CAMPANYA	PRODUCCIÓ ANDALUSIA (TN)	PREU MITJÀ ORIGEN (€/KG AOVE)
2020/2021	1 389 000	2,80
2021/2022	1 488 000	3,30
2022/2023	666 000	5,90
2023/2024	854 000	8,40

Font: MAPA — Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació. Dades arrodonides per a l'activitat.

Objectius didàctics

- Aplicar la distinció entre moviment al llarg de la corba i desplaçament de la corba a un cas real amb dades.
- Identificar el factor concret que desplaça la corba d'oferta de l'oli d'oliva (clima, costos) i descartar explicacions populars incorrectes (especulació pura, conspiració).
- Representar gràficament dos equilibris successius en un eix preu-quantitat i argumentar per què el nou preu és més alt i la nova quantitat menor.
- Connectar el model teòric amb premsa econòmica recent llegint titulars amb criteri.

Passos

- 1. Lectura individual (5 min).** Cada alumne llig la taula de dades i subratlla les dues xifres que considera més cridaneres. Compara mentalment la variació de collita amb la variació de preu.
- 2. Treball en parelles — anàlisi (15 min).** Les parelles responen per escrit tres preguntes:
 - Què va passar físicament a Andalusia entre 2021 i 2023? Buscar la paraula clau en una sola línia.
 - La corba que s'ha desplaçat és la d'oferta o la de demanda? Justificar en dues frases.
 - Cap a on s'ha desplaçat (dreta o esquerra)? Justificar la direcció amb el factor identificat.
- 3. Treball en parelles — gràfic (15 min).** Al full quadriculat dibuixar dues situacions sobre els mateixos eixos preu-quantitat:
 - Equilibri inicial E_1 amb la corba d'oferta O_1 i la corba de demanda D . Aproximadament ($P_1 = 3,30$ €/kg, $Q_1 = 1,5$ M tn).
 - Equilibri nou E_2 després de desplaçar O_1 a O_2 . Aproximadament ($P_2 = 8,40$ €/kg, $Q_2 = 0,85$ M tn).
 - Etiquetar tots els elements: eixos, corbes, P_1 , P_2 , Q_1 , Q_2 , E_1 , E_2 .
- 4. Reflexió crítica (10 min).** Discutir en parelles dos titulars de premsa simulats i decidir quin és coherent amb el model i quin no, escrivint una frase de justificació per a cadascun:
 - *Titular A:* «Els especuladors són els únics culpables que l'oli haja pujat al triple».
 - *Titular B:* «La sequera a Andalusia explica la major part de la pujada de l'oli, encara que altres factors com el cost energètic també sumen».
- 5. Posada en comú (10 min).** Tres parelles presenten breument el seu gràfic a la resta de la classe. El professor tanca introduint el matís que la demanda de l'oli és **inelàstica** (pròxima unitat 5): per això un shock xicotet d'oferta provoca pujades tan grans de preu.

Entrega

Cada parella entrega al final de la sessió un full amb:

- El gràfic amb els dos equilibris correctament etiquetats.
- Les tres preguntes del pas 2 respostes.
- La justificació dels dos titulars del pas 4.

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Identificació correcta del shock	Reconeix que es desplaça l'oferta (no la demanda) i a l'esquerra	25 %
Representació gràfica	Dues corbes i dos equilibris ben etiquetats, direcció coherent	30 %
Justificació econòmica	Usa el vocabulari de la unitat (oferta, equilibri, desplaçament) sense confondre'l amb moviment al llarg	25 %
Anàlisi crítica de titulars	Rebutja l'explicació monocausal i matisa la combinació de factors	20 %

Variants i extensions

- **Variant curta (30 min):** treballar només els passos 2 i 3, sense reflexió sobre titulars.
- **Variant llarga (90 min):** afegir un segon cas de contrast: smartphones 2014-2024 (oferta a la dreta, preu baixa). Comparar els dos gràfics en un mateix full.

- **Connexió amb la Unitat 5:** reprendre el cas en introduir el concepte d'elasticitat per entendre per què la pujada del preu va ser tan acusada amb una caiguda de quantitat relativament menor.
- **Extensió amb dades:** demanar a les parelles que busquen el preu actual de l'oli en origen (web del MAPA, *Observatori de preus*) i discutisquen si l'oferta ja s'ha desplaçat de tornada a la dreta.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE